
Protest uit de kibboetsim

In dit stadium viel niet aan te nemen dat de zaak nog langer geheim kon worden gehouden. De Nederlandse persconferentie in december 1961 bracht de zaak definitief in de openbaarheid. In de eerste weken daarna kwamen alleen al zestig serieuze aanmeldingen in Nederland binnen, van gekwalificeerde vaklieden die zich graag op Nes Ammim zouden willen vestigen. De *Jerusalem Post* ging erover publiceren, met de naam van sjeik Khayr erbij. De kibboetsim in de omgeving van Nes Ammim protesteerden dat zij zelf niet in de gelegenheid gesteld waren om een bod te doen op het land.¹²²

Het Israëlsche ministerie van Financiën gaf in augustus 1962 toestemming om, hangende een definitieve beslissing door de Knesset, met de praktische voorbereidingen door te gaan.¹²³ De stemming in de Israëlsche pers was echter verre van coöperatief. Hans Bernath werd om een interview gevraagd door *Kol Jisrael*, maar wist zich 'aus dem Staube zu machen'. Rafiq Farah werd in de pers als bemiddelaar bij de transactie vermeld, terwijl hij nauwelijks meer gedaan had dan enkele keren te tolken bij de sjeik. Khayr en hij kregen boze reacties uit de Arabische gemeenschap, die het verlies van dit stuk land aan derden met lede ogen aanzag. Diezelfde kritiek richtte zich in Nazareth in januari tegen Hans Bernath:

Die nationalistischen Elemente unter den Arabern verlieren das Vertrauen zu mir, weil es eben doch, besonders im Bericht der letzten Woche, sehr einseitig pro-jüdisch dargestellt worden ist.¹²⁴

Afsluiting van de koop van het land, mei 1962

De sjeik had Israël na het sluiten van de deal aanvankelijk willen verlaten, maar zag daarvan af toen hij tot voorzitter van de onder het Israëlsche ministerie van economische zaken ressorterende tabakscommissie benoemd werd. Er was haast bij de koop, 'from other persons'. Hoewel de bewaard gebleven documentatie daarover weinig details biedt, is de indruk dat hij onder druk stond van zijn eigen gemeenschap. Het belang van de gewone man, die er als pachter werkte, was niet meegewogen. 'Der Scheich hat mit der Sache sehr viel böses Blut geschaffen', aldus Hans Bernath later dat jaar.¹²⁵ Te verwonderen viel dat niet. Kafr Yasif en Abu Sinan kenden nauwelijks nijverheid of industrie. De inwoners waren voor hun inkomsten vrijwel geheel aangewezen op loondienst elders of werk op het land.¹²⁶ Het verlies van de voormalige 'village lands' was dan ook een stevige klap voor de lokale economie. Het alternatief bestond uit een bestaan als dagloner in Haïfa, voor zover men daar toegang kreeg.

¹²² J. Bernath aan bestuur vereniging Nes Ammim Zwitserland, Schaffhausen 31 januari 1962, in: AJP.

¹²³ J. Alkahé aan J.J. Pilon, Tel Aviv 27 augustus 1962, in: HDC VU, archief stichting Nes Ammim-Nederland doos 31.

¹²⁴ H. Bernath aan J. Minnaar, J.J. Pilon en J. Bernath, Nazareth 25 januari 1962, in: AJP.

¹²⁵ H. Bernath aan J. Bernath en J.J. Pilon, Nazareth 24 oktober 1962, in: AJP.

¹²⁶ Simha Flapan, 'Integrating the Arab village', in: *New Outlook. Middle East Monthly* maart-april 1962, 24.